

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПРВА СЕКЦИЈА

ПРЕДМЕТ ТОЛЕСКИ против РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(Жалба бр. 17800/10)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

15 јуни 2017

Оваа пресуда е конечна, но може да биде предмет на редакциски измени. .

Во предметот Толески против Република Македонија,
Европскиот суд за човекови права (Прва Секција), заседавајќи во совет составен од:

Aleš Pejchal, Претседател

Krzysztof Wojtyczek,

Јован Илиевски, судии

и *Renata Degener, Заменик Регистратор на Секција*

Заседавајќи на нејавна седница на 23 мај 2017 година,

ја Донесе следната пресуда, која беше усвоена на тој датум:

ПОСТАПКА

1. Предметот започна со жалба (бр. 17800/10) против Република Македонија, поднесена до Судот согласно член 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи ("Конвенцијата") од страна на македонски државјанин, г. Ѓорѓи Толески ("жалител"), на 26 март 2010 година.

2. Жалителот беше застапуван од г. В.Поцевски, адвокат од Скопје. Владата на Република Македонија ("Владата") беше застапувана од нејзиниот агент, г. К. Богданов.

3. На 21 ноември 2013 година Регистарот прими известување дека жалителот починал на 23 август 2013 година. На 10 април 2014 година, синот и ќерката на жалителот, г-дин Гоце Толески и г-ѓа Динела Станковска изразија желба да ги продолжат постапките пред Судот во својство на наследници на жалителот и го назначија истиот адвокат да ги претставува. Поради практични причини, во оваа пресуда Ѓорѓи Толески ќе продолжи да се нарекува "жалителот".

4. Жалителот тврди дека вонредното поништување на конечното решение за денационализација изречено во негова корист го нарушило принципот на правна сигурност и незаконски ги попречило неговите права на сопственост. Тој се повика на членот 6 став 1 од Конвенцијата и членот 1 од Протоколот бр. 1.

5. На 24 мај 2013 година, жалбата била доставена до Владата.

ФАКТИ

I. ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

A. Постапки за денационализација

4. На 9 март 1966 година, Општина Охрид од неколку лица одзела право на понатамошно користење на национализирано градежно земјиште лоцирано во област Е. Земјата за која станува збор вклучува плац во сопственост на правниот претходник на жалителот, со површина од 764 м².

5. Со конечна одлука од 1 ноември 2001 година, жалителот бил прогласен за наследник на правото да бара денационализација на земјиштето. На 10 октомври 2002 година, тој побарал негова денационализација.

6. На 1 септември 2003 година, Комисијата за денационализација со седиште во Охрид ("Комисија за денационализација") во рамки на Министерството за финансии на Република Македонија, го прифатила барањето на жалителот и наредила денационализација на земјиштето ("одлука за денационализација"). Врз основа на документирани докази од 30 мај 2002 година добиени од Министерството за транспорт и врски, Комисијата за денационализација утврдила дека на парцелата за која станува збор не била планирана изградба на објекти од јавен интерес, туку "сервис објекти за плажа и центар за забава". Вешто лице извршило увид на лице место и утврдило дека предметното земјиште било неизградено градежно земјиште и дека претставува дел од крајбрежниот појас на Охридското езеро. На 4 и 9 јуни 2003 година Државниот архив и Основниот суд Охрид ја известиле Комисијата за денационализација дека немаат информации за тоа дали бил исплатен некој надомест на претходникот на жалителот за присвоеното земјиште. Со писмо од 26 август 2003 година Општина Охрид потврди дека ниту подносителот, ниту неговиот претходник не побарале надомест за присвоеното земјиште.

9. Копија од решението му била врачена на Јавниот Правобранител, но изгледа дека против решението не била поднесена жалба. Соодветно на тоа, решението станало конечно на 29 октомври 2003 година.

7. На 9 април 2004 година земјиштето било предадено во владение. Во записникот на Комисијата за денационализација стои дека, иако уредно поканет, Државниот правобранител не се појавил на состанокот на Комисијата.

Б. Постапки за ништовност

11. На неодреден датум, А., здружение кое управува со кампот во близина на парцелата за која станува збор ("здружението"), поднело документација до Државниот правобранител дека засегнатата парцела претставува изградена градежна парцела и дека била користена од кампот. Здружението поднело записник од состанок помеѓу здружението и претставниците на општината од 26 април 1978 година, во кој се покажало дека предметната парцела била префрлена во сопственост на здружението. Како што е утврдено во записникот, предметната парцела му била предадена за употреба на здружението уште порано, на 9 март 1966 година. Здружението исто така доставило одлука од 1981 година во која на општината и било наложено да му плати надоместок за парцелата на претходникот на жалителот.

8. На неодреден датум во 2004 година, Јавниот Правобранител побарал од Комисијата на Влада на Република Македонија за решавање во управна постапка во втор степен од областа за денационализацијата – Второстепената комисија да го поништи, огласи за ништовно или да го укине по право на надзор решението за денационализација од 1 септември 2003 година. Јавниот обвинител тврдел дека здружението поднело писмени докази кои биле контрадикторни на утврдената фактичка состојба од страна на Комисијата за денационализација дека земјиштето се користело од здружението и дека бил исплатен надомест на претходникот на жалителот. Тој доказ претходно не бил доставен до Комисијата за денационализација.

9. Жалителот, во свој одговор од 24 септември 2004 година навел дека Државниот правобранител не може да се потпира на грешка во фактите како основа за одлучување по ревизија на конечно решение за денационализација. Тој понатаму негирал дека му бил исплатен надомест ниту на неговиот предок, ниту пак нему.

10. На 16 март 2005 година, Министерството за финансии извршило инспекција на лице место и изготвило извештај според кој, земјиштето "е празен простор помеѓу Охридското езеро и патниот правец Охрид – Свети Наум" и "не е во функција на околните објекти". Утврдило дека земјиштето било наменето за изградба на "сервис објекти за плажа и центар за забава", што не може да се смета дека е од јавен интерес. Соодветно, правото на сопственост на тоа можело да биде предмет на реално враќање.

11. На 11 јуни 2007 година, Второстепената Комисија го прифатила барањето на Државниот Правобранител и го прогласило решението за денационализација ништовно, констатирајќи дека согласно член 267 став 1 и 3 од Законот за управна постапка (види став 48 подолу), тоа не може да се спроведе. Потпирајќи се на член 8 од Законот за денационализација, Второстепената Комисија изјавила дека:

“Од сите примени докази во постапката може да се утврди дека неизграденото градежно земјиште било одземено од претходникот на [жалителот], дека на првоспоменатото лице му бил исплатен надоместок и дека предметното земјиште е развиено градежно земјиште со игралишта и други рекреативно-забавни објекти, кои се составен дел на кампот Е.

[Второстепената комисија] утврди дека во конкретниот случај конечната одлука за денационализација била заснована на погрешна примена на законот, на што му претходело погрешно и нецелосно утврдување на фактите. ”

12. На 14 август 2007 година, жалителот поднел тужба за поведување управен спор, тврдејќи дека Комисијата за денационализација точно ги утврдила фактите во своето решение од 1 септември 2003 година. Во врска со тоа, се повикал на извештајот од 16 март 2005 година на Министерството за финансии (види став 14 погоре) и на друг извештај од лице место од 13 јули 2007 година, подготвен за целта на “тужба за смеќавање на владение“ во кои било потврдено дека земјиштето било празно – факт којшто бил утврден од Апелациониот суд Битола во претходен граѓански спор помеѓу него и здружението (вид став 33 подолу).

13. На 4 септември 2009 година, управниот суд, кој во меѓувреме станал надлежен да одлучува во управни спорови ја отфрлил жалбата на жалителот и утврдил дека одлуката за поништување на Второстепената Комисија била законска. Се повикал на член 267 од Законот за општа управна постапка, член 8 став 1 и член 10 од Законот за денационализација, членовите 1 и 2 од Законот за заштита на Охридското, Преспанското и Дојранското езеро, како и членовите 2, 69 став 4 и 70 од Законот за водите (види ст. 39, 40 и 42-44 подолу) потпирајќи се врз фактот дека земјиштето за кое станува збор било дел од крајбрежјето. Релевантниот дел од одлуката гласи:

“Според судот, решавајќи за конкретниот случај, [Второстепената Комисија] одлучила правилно кога го прогласила за ништовно решението за денационализација согласно членот 267, став 1 и 3 од Законот за управна постапка, според кој, решението чие спроведување не е возможно ќе бид епрогласено за ништовно. Во врска со тоа, судот нагласува дека оваа одредба не се однесува само на фактичката, туку и на законската невозможност за спроведување...

... Со оглед на горенаведените законски одредби, неспорно е дека Охридското Езеро и неговото крајбрежје претставуваат добро од општ интерес, што според

судот е релевантно за постапката за денационализација во смисла на Законот за денационализација. ... "

14. На 25 февруари 2010 година Врховниот суд на Република Македонија ја прогласил за недопуштена жалбата на жалителот, поднесена против одлуката на Управниот суд. Врховниот суд тврдел дека оспорената пресуда била донесена пред 25 септември 2009 година, односно пред датумот кога тој станал надлежен да одлучува по управни спорови во втор степен.

В. Барање за поведување на повторување на постапката и заштита на законитост

15. На 31 мај 2010 година, Управниот суд го одбил барањето на жалителот за повторување на постапката врз основа на новооткрените факти. Таа одлука била потврдена по жалба од Врховниот суд во неговата одлука од 23 јуни 2010 година.

16. На 19 јули 2010 година, жалителот поднел барање за заштита на законитоста до Јавниот Обвинител на Република Македонија во однос на пресудата на Управниот суд од 4 септември 2009 година, како и во однос на одбивањето на неговото барање за поведување на повторување на постапката. Се чини дека јавниот обвинител го прифатил барањето на жалителот и поднел барање за заштита на законитоста до Врховниот Суд на Република Македонија, кој подоцна го одбил истото како недопуштено врз основа на тоа дека правниот лек за кој станува збор не бил повеќе достапен поради промена во законската регулатива.

Г. Продолжување на постапка за денационализација

17. По конечната одлука за прогласување на решението за денационализација за ништовно, на 13 април 2011 година комисијата за денационализација го одбила барањето на жалителот.

18. На 16 јуни 2011 година, жалителот повел управен спор во управниот суд, оспорувајќи ја таа одлука

19. На 1 февруари 2012 година, Управниот суд ја укинал одлуката. Констатирал дека фактите на случајот во однос на тоа дали парцелата била изградено градежно земјиште или не, како и прашањето дали жалителот примил надосметок не биле доволно добро утврдени.

20. На 25 мај 2012 година, Комисијата за денационализација, откако направила нова инспекција на лице место го потврдила барањето за денационализација на жалителот.

21. На 7 јуни 2012 година, Државниот правобранител, постапувајќи во име на Државата ја оспорил таа одлука со поведување управен спор тврдејќи дека Комисијата за денационализација не успеала да добие податоци за тоа дали земјиштето е од јавен интерес поради неговата поставеност на Охридското крајбрежје.

22. На 10 јули 2013 година, Управниот суд ја отфрлил тужбата на Државниот правобранител и ја потврдил одлуката на Комисијата за денационализација.

23. На 25 јули 2013 година, Државниот правобранител поднел жалба против последно споменатата пресуда до Вишиот Управен суд. Причините наведени во жалбените наводи биле, меѓу другото, дека Управниот суд не дал соодветно објаснување за тоа дали земјиштето било од јавен интерес.

24. Жалителот починал на 23 август 2013 година.

25. На 26 јуни 2014 година, Вишиот управен суд ја укинал пресудата и го вратил предметот на повторно одлучување. Повикувајќи се на членовите 6, 131 и 132 од Законот за водите, констатирал дека предметното земјиште било дел од Охридското крајбрежје и поради тоа е од јавен интерес.

26. На 30 јули 2014 година, Д.С. ќерката на жалителот побарала од Комисијата за денационализација да ја прекине постапката. Таа доставила докази дека била отворена оставинска постапка во врска со наследството на жалителот. Оставинската постапка подоцна била прекината поради парнична постапка во која таа го оспорила наводното постоење на тестамент на жалителот во полза на Г.Т., нејзиниот брат.

27. На 22 септември 2014 година, Комисијата за денационализација одлучила да ја прекине постапката во очекување на исходот од граѓаската и оставинската постапка.

28. Се чини дека парничната и оставинската постапка сè уште се во тек.

Д. Други релевантни податоци

29. Во одделна постапки поврзани со истата земјишна парцела, на 17 септември 2009 година Апелациониот суд Битола ја поништил одлуката на понискиот суд и конечно ја потврдил жалбата на жалителот за заштита од смеќавање на владение против здружението кое водело камп на истата земјишна парцела. Судот му наредил на здружението да се воздржи од понатамошно смеќавање.

30. Согласно документ од Земјишниот регистар од 3 септември 2010 година, историската евиденција на парцелата покажувале дека на здружението м било доделено право на користење на земјиштето од 9 март 1966 година. Државата во тоа време продолжила да биде

сопственик на парцелата, коешто продолжило до датумот на издавање на документот.

31. На 30 август и на 4 ноември 2010 година, како и на 30 март и 10 август 2011 година, жалителот поднел дополнителни поднесоци до Судот, вклучувајќи и докази кои биле додадени во списите на предметот. Овие докази се однесувале на други соседни парцели, кои според жалителот биле вратени во владение на нивните соодветни сопственици. Според него, од страна на Државата никогаш не било тврдено дека тие се од јавен интерес. Како поткрепа на тоа, тој доставил неколку решенија од различни постапки за денационализација. Не може да се утврди дали некоја од овие постапки конечно завршила во корист на соодветните тужители.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ПРАВО

A. *Закон за денационализација (пречистен текст) од 2002 година, Службен весник бр.43/2000)*

32. Во член 8, став 1 од Законот за денационализација стои дека одземен имот, за кој е платен, односно даден надомест не може да биде предмет на денационализација. Според член 8, став 2, по исклучок на ставот 1 од тој член, имот за кој бил платен надомест може да се врати. Барателот е обврзан да го врати примениот надомест во износ и на начин и постапка уредени со пропис на Владата на Република Македонија.

33. според членот 10, се дава надомест (наместо враќање во владение) за имот кој: 1) станал добро во општа употреба (јавни плоштади, улици, сообраќајници, паркови, јавно-сообраќајни површини и други објекти на комунална инфраструктура);

2) кој се користи и е во функција за потребите на одбраната и безбедноста на Република Македонија ; 3) неизградено градежно земјиште на кое е предвидена изградба на објекти од точките 1) и 2) погоре; и 4) имот кој по одземањето се користи за вршење на дејности од јавен интерес, утврдени со закон.

34. Според член 63, заинтересираните лица можат да ги остваруваат своите права спрема лицата на кои им е вратен имотот преку тужба пред надлежен суд во рок од пет години по правосилноста на решението.

Б. Закон за заштита на Охридското, Дојранското и Преспанското езеро, (Службен весник бр. 45/77, 8/80, 51/88, 10/90 и 62/93)

35. Според член 1 од овој Закон, езерата, нивните води, и крајбрежјата, поради карактеристичните одлики, природни убавини, научни и други вредности се прогласуваат за споменици на природата од особено значење за општествената заедница и се ставаат под посебна заштита.

36. Во членот 2 стои дека езерата се од јавен интерес и се користат од за општи и поединечни потреби, доколку не е поинаку определено со овој закон.

В. Закон за водите, (Службен весник бр. 4/1998, 19/2000, 42/2005 and 46/2006)

37. Според членот од Законот за водите, кој бил важечки во релевантното време, езерата се добра од општ интерес, и уживаат посебна заштита, и се во сопственост на Државата.

38. Согласно член 6 од Законот за водите сите води се сопственост на државата и уживаат посебна заштита.

39. Според член 131 став 4, крајбрежен појас на езеро е појас од 50 метри земјиште, оддалечено по границата по којашто има постојани или сезонски водотеци, река, езера или извори.

40. Во членот 132 стои дека пристапот до крајбрежјето е слободен и дека употребата на земјиштето и изградбата на објекти на крајбрежјето е предмет на локално (општинско) уредување.

Г. Закон за сопственост и други стварни права, Службен весник бр. 18/2001, 92/2008, 139/2009 и 35/2010)

41. Членот 16 став 2 од Законот предвидува дека државата, како и физичките и правните лица можат да имаат право на сопственост врз ствари од општа употреба.

42. Согласно член 16 став 4, стварите во општа употреба се во државна сопственост и можат да ги користат сите физички и правни лица.

43. Членовите 16 став 6 and 16 став 7 гласат дека стварите од општ интерес уживаат посебна заштита и дека правата врз нив можат да се ограничуваат согласно закон. Со закон се уредуваат начинот и условите под кои определнеи ствари од општ интерес во државна сопственост можат да се отстапат на користење на физички и правни лица (преку концесија).

Д. Закон за општата управна постапка од 2005 година, Службен весник бр. 38/2005 и 110/2008)

44. Членот 267 став 1 и 3 од Законот за општата управна постапка предвидува дека решението може да се огласи ништовно ако неговото извршување е невозможно.

45. Според член 268 ставови 1 и 2, решението може да се огласи ништовно во кое било време на барање на страна во постапката, на јавниот обвинител и по службена должност. Решението може да се огласи ништовно во целост или делумно.

Е. Закон за управните спорови од 2006 година, Службен весник бр. 62/2006)

46. Според член 37 од Законот, Управниот суд не е врзан со причините на тужбата за законитост на опсорен управен акт. Ја разгледува ништовноста на управниот акт по службена должност.

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОТ 1 ОД ПРОТОКОЛОТ 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

47. Жалителот се жалеше дека бил лишен од својот имот и дека бил повреден принципот на правна сигурност. Тој се повика на членот 1 од Протокол 1 од Конвенцијата, кој гласи:

“Секое физичко или правно лице има право на мирно уживање на својата сопственост. Никој нема да биде лишен од својата сопственост освен кога станува збор за јавен интерес, според условите предвидени со закон и со општите принципи на меѓународното право.

Меѓутоа претходните одредби во никој случај нема да го нарушат правото на Државата да донесе закони за кои смета дека се неопходни заради контрола на употребата на сопственоста во согласност со општиот интерес или заради обезбедување на плаќање на даноци или други придонеси и казни.”

48. Судот ја зема предвид смртта на жалителот и фактот дека неговите деца г-дин Гоце Толески и г-ѓа Динела Станковска изразија желба да ја продолжат жалбата пред овој Суд.

49. Судот забележува дека во неколку случаи во кои жалителот починал откако поднел жалба, Судот ја зел предвид намерата на наследниците на жалителот или блиските членови на неговото или нејзиното семејство да продолжат со постапката (*Ergezen v. Turkey*, no. 73359 / 10, став 29, 8 април 2014 година. Во врска со тоа, Судот смета дека оставинската постапка и поврзаните со неа граѓански постапки кои се тековни помеѓу децата на жалителот како негови наследници, со цел да се утврдат нивните делови од наследството (види ставови 30- 32 погоре). Во овие околности, неспорно е дека децата на жалителот имаат легитимен интерес да го покренат случајот на жалителот пред Судот (споредете ја *Malhous v. the Czech Republic* (dec.) [GC], број 33071/96 , ЕКЧП 2000-ХП.).

50. Поради горенаведеното, Судот смета дека г. Толески и г-ца Станкоска имаат право (*locus standi*) да ја продолжат постапката наместо жалителот.

А. Допуштеност

1. Ставови на странките

51. Владата се произнесе дека жалителот не го известил Судот за продолжената постапка за денационализација која била во тек. Одлуките издадени во продолжената постапка за денационализација биле во корист на жалителот. Поради тоа, Судот треба да ја прогласи жалбата за недопуштена или да ја отстрани од својата листа на случаи или како предвремена или поради тоа што жалителот го злоупотребил своето право на петиција.

52. Жалителот приложи одговор дека неговата жалба се однесува само на постапките што завршиле со пресудата на Управниот суд од 4 септември 2009 (види став 17 погоре). Продолжената постапка за денационализација од страна на Владата не може да се земе предвид бидејќи била иницирана по поднесувањето на жалбата до Судот. Доколку жалителот не поднел барање по конечното на решението за поништување, тој би го пропуштил шестмесечниот рок.

2. Оценка на Судот

53. Судот повторува дека нецелосните, а со тоа и погрешните информации може да претставуваат злоупотреба на правото на жалба, особено ако информациите се однесуваат на самата суштина на случајот и ако не е обезбедено доволно објаснување за тоа зошто информациите не се обелоденети (види *Gross v. Switzerland* [GC], no.

67810/10, §§ 35 - 37, ECHR 2014, види исто така, Лукарев против Република Македонија (декември), број 3172/07, 15 јануари 2013 година).

54. Осврнувајќи се на конкретниот случај, Судот забележува дека жалбените наводи на жалителот се однесуваат на укинувањето на правосилното решение за денационализација. Прашањето во конкретниот случај е дали принципот на правна сигурност е повреден како резултат на укинувањето на правосилното решение за денационализација, што според судската пракса на Судот претставува моментален акт и не создава континуирана ситуација, дури и ако тоа подразбира повторно отворање на постапката. (види *Klimenko and Ostapenko v. Russia*, nos. 30709/03 и 30727/03, § 24, 23 July 2009)

55. Во врска со ова, жалителот ги доставил сите потребни информации во врска со постапката во која било укинувањето правосилното решение за денационализација. Според тоа, Судот смета дека неуспехот на жалителот да го извести за продолжената постапка за денационализација не е одлучувачки. Заради тоа, не може да се толкува како злоупотреба на правото на жалба. Според тоа, приговорот на Владата мора да биде отфрлен.

56. Слични размислувања се однесуваат на аргументот на Владата дека жалбата на жалителот била прерана. Во врска со ова, Судот забележува дека утврдил дека дури и во ситуации кога тврдењата на жалителите биле потврдени откако конечната пресуда била укината, тој факт сам по себе не ги отстранил ефектите од правната несигурност што тие морале да ги истрпат. (види *Roseltrans v. Russia*, no. 60974/00, § 27, 21 July 2005, и *Zasurtsev v. Russia*, no. 67051/01, § 51, 27 April 2006). И на крај, Судот смета дека е ирелевантно дали некои од решенијата донесени во продолжената постапка за денационализација биле во корист на жалителот, со оглед на тоа што тие постапки не биле конечно завршени. Во овие околности, приговорот на Владата дека жалбата е прерана треба исто така да биде отфрлена.

57. Судот понатаму забележува дека оваа жалба не е очигледно неоснована во смисла на членот 35 став 3 (а) од Конвенцијата, ниту пак е недопуштена по било која друг основ. Затоа мора да биде прогласена за допуштена.

Б. Основаност

1. Поднесоци на страните

(а) Жалителот

58. Жалителот изјавил дека домашните власти не следеле јавен интерес, со оглед на тоа што кампот Е. бил целосно во приватна

сопственост. По ова, одлуката за поништување на правосилно решение во негова корист само им служела на интересите на здружението. Предметното земјиште било во негова сопственост цело време, факт поддржан од наодите на Апелациониот суд во Битола во засебни судски постапки (види став 33 погоре).

59. Укинувањето на правосилното решение за денационализација, според одредбите предвидени во домашното право значело дека постапката секогаш може да биде повторно отворена, што воведе постојана несигурност во правниот систем.

(б) Владата

60. Владата се произнесе дека домашните власти постапувале во согласност со домашното право, особено со Законот за управна постапка и Законот за денационализација.

65. Тие понатаму поднесоа дека оспорените дејствија (наредба за поништување) следеле легитимна цел (имено, јавниот интерес и интересите на трети лица).

2. Оценка на Судот

(а) Општи начела

61. Судот повторува дека како општо правило, првиот и најважен услов од членот 1 од Протоколот 1 е дека секое мешање од страна на јавен орган во мирно уживање на сопственоста треба да биде законско: втората реченица од првиот став дозволува Лишување од имот само "под условите предвидени со закон", а вториот став предвидува дека државите имаат право да ја контролираат употребата на сопственоста со примена на "закони" (меѓу останатото, види, *Moskal v. Poland*, no. 10373/05, § 49-52, 15 September 2009).

62. Судот нагласува дека постоењето на побарување, потврдено со правосилно и извршно решение или решение во управна постапка, му дава "легитимно очекување" на носителот дека неговото барање ќе биде извршено и претставува "сопственост" на носителот во рамките на значењето на ченот 1 на Протоколот 1. Укинувањето на таква пресуда или решение претставува нарушување на неговото или нејзиното мирно уживање во сопственоста. Предусловот на "фер рамнотежа" нема да биде повреден кога засегнатото лице ќе сноси индивидуален и значителен товар (на пример, види, *Vikentijevik v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, no. 50179/07, § 59, 6 February 2014).

63. Освен тоа, принципот на "добро управување" предвидува дека кога се работи за прашање од општ интерес, јавните власти треба да дејствуваат навремено, на соодветен начин и со максимална

конзистентност (види *Beyeler v. Italy* [GC], no. 33202/96, § 120, ECHR 2000-I).

(b) Примена на начелата на Конвенцијата во конкретниот случај

(i) Дали жалителот ја имал сопственоста во владение

64. Во конкретниот случај, Судот забележува дека на 1 септември 2003 година Комисијата за денационализација го уважила барањето на жалителот за денационализација и ова решение станало правосилно на 29 октомври 2003 (види ставови 8 и 9 погоре). Правото на сопственост на жалителот, според тоа, било генерирано со поволно оценување на неговото барање за денационализација од страна на Комисијата за денационализација со тоа што му било обезбедено правосилно право на сопственост врз парцелата, кое подоцна било извршено (види став 10 погоре). Самиот факт дека неговите имотни права подоцна биле отповикани не ги спречува да бидат "поседувани" во смисла на членот 1 од Протоколот број 1 (види Викентијевик, цитирано погоре, став 60).

65. Согласно тоа, според мислењето на Судот, тоа право претставува "владение" во смисла на членот 1 од Протоколот 1.

(ii) Дали имало нарушување на владението на жалителот

66. Неспорно е помеѓу странките дека решението на Второстепената Комисијата од 11 јуни 2007 година, потврдена од Управниот суд која го лишила жалителот на правото на сопственост врз парцелата, претставувало мешање во неговата сопственост во смисла на член 1 од Протокол бр. 1. Судот не гледа причина смета поинаку. (спореди *Викентијевик*, цитиран погоре, став 61).

(iii) законитост на нарушувањето

67. Судот нотира дека вонредните постапки кои довеле до укинување на решението за денационализација биле иницирани според членот 267 (1) (3) и членот 268 од Законот за управни постапки (види ги ставовите 48 и 49 погоре) од страна на Државниот правобранител кој бил страна во постапката за денационализација (види став 9 погоре). Интервенцијата на Државниот правобранител може да се смета дека била преземена во светло на неговото или нејзиното право и должност да ги штити правата и интересите на Државата. Укинувањето на решението било засновано на членот 267 (1) (3) од Законот за управна постапка, кој предвидува дека правосилното управно решение може да се поништи ако истото е невозможно да се спроведе. Според тоа, не постои

68. Судот, истакнувајќи дека неговата надлежност да ревидира усогласеност со домашното законодавство е ограничена (види, меѓу другото, *Allan Jacobsson v. Sweden* (no. 1), 25 October 1989, Series A no.

163, р. 17, § 57), прифаќа дека постапката во случајот на жалителот била повторно отворена како последица на откривањето на грешка во првичната процена на барањето на жалителот за денационализација, со што извршувањето на првата одлука за денационализација станало невозможно и поради тоа може да се ревидира како што е предвидено според релевантното домашно право.

69. Горенаведените размислувања се доволни за да му овозможат на Судот да заклучи дека мешањето во имотните права на жалителот било предвидено со закон, како што се бара со членот 1 од Протоколот 1.

(iv) Легитимна цел

70. Судот нагласува дека националните власти, поради нивното директно познавање за општеството и неговите потреби, во принцип се подобро поставени од меѓународниот суд за да оценат што е "во јавен интерес". Според системот на заштита утврден со Конвенцијата, националните власти треба да ја направат првичната проценка за постоењето на проблем од јавен интерес кој гарантира мерки на лишување од сопственост. Тука, како и во другите области врз кои се протегат заштитните мерки од Конвенцијата, националните власти соодветно уживаат одредена слобода на проценка. Судот ќе ја почитува пресудата на националните власти за тоа што е "во јавен интерес", освен ако таа пресуда е очигледно без разумна основа (види, меѓу другите, Викентијевич, цитиран погоре, став 68).

71. Судот прифаќа дека целта на мешањето за кое станува збор била да ги поправи грешките на Комисијата за денационализација, која наводно усвоила погрешно решение за денационализација. Овие грешки, како што тврди Владата, влијаеле на правата и интересите на државата, како и на интересите на трети лица, имено на здружението.

72. Покрај тоа, имајќи ги предвид причините дадени од домашните судови, Судот смета и прифаќа дека жалителот бил лишен од својата сопственост "поради јавен интерес". Судот забележува дека не е спорно дека земјиштето што е во прашање е на брегот и било дел од плажата, која е јавна површина отворена за сите. Следствено, конкретното мешање следело легитимна цел (види, на пример, *N.A. and Others v. Turkey*, no. 37451/97, § 40, ECHR 2005-X).

(v) Пропорционалност

73. Судот понатаму треба да испита дали мешањето во мирното уживање на сопственоста наметнува праведна рамнотежа меѓу барањата за општиот интерес на јавноста и барањата за заштита на основните човекови права и слободи или дали наметнува непропорционален и прекумерен товар врз жалителот (види *Moskal*, цитиран погоре, став 64, со понатамошни референци).

74. Во околностите на конкретниот случај, Судот прво забележува дека откако асоцијацијата го привлела вниманието на Државниот Прабобранител кон можните повреди на нејзините имотни права, органите постапиле без непотребно одлагање (види ставови 11-15 погоре). Исто така, треба да се забележи дека Државен правобранител првично постапил по барањето на здружението, кое не било страна во постапката за денационализација, и по негово барање се повикал на нови докази што ги обезбедило здружението (види ставови 11-12 погоре). Во однос на фактот дека интересите на трети лица можат да бидат важно прашање при одлучувањето за повторно отворање на постапките што станале правосилни, Судот го смета за важно тоа дека прифаќањето на барањето на Државен правобранител од страна на Второстепената Комисија и укинувањето на правосилното решение за денационализација било насочено кон заштита на правата на трети лица (спореди, *Protsenko v. Russia*, по. 13151/04, §§ 32 и 33, 31 July 2008).

75. Судот понатаму забележува дека причините што ги дал Управниот суд (види став 17 погоре) се разликуваат од оние што ги покренал Државниот Правобранител и биле прифатени од страна на Второстепената Комисија. Постапувајќи по известување од здружението, Државниот Правобранител тврдел дека земјиштето не требало да биде вратено во сопственост на жалителот, бидејќи било изградено градежно земјиште, а претходникот на жалителот добил надомест (види став 12 погоре). Забелешките на жалителот, поднесени како одговор на тоа не ги надминале овие основи (види став 13 погоре). Од друга страна пак, Управниот суд утврдил дека постоела правна пречка за извршување на решението за денационализација, со оглед на тоа што земјиштето за кое станува збор се наоѓало на брегот на езерото и требало да се смета дека е "од општ интерес" (Види став 17 погоре). Таквиот имот, како што е предвидено во член 10 од Законот за денационализација, не може да се врати во владение, туку треба да се исплати надомест (види став 37 погоре).

76. Оттука, јасно е дека Управниот суд го искористил своето право на повторно разгледување за да ја исправи основната грешка на Комисијата за денационализација, која донела решение за денационализација кое законски не може да се спроведе, бидејќи било спротивно на одредбите на Законот за Охридското, Преспанското и Дојранското езеро и Законот за водите. Притоа, Управниот суд изнел суштествени причини кои го оправдуваат вонредното укинување на правосилното решение за денационализација (споредете, Викентијевиќ, цитирана погоре, став 72).

77. Поради овие причини, Судот е подготвен да прифати дека околностите наведени од Комисијата за денационализација и од Управниот суд, биле различни, како во својата природа така и по

значење во однос на оправданоста на укинувањето на правосилното решение за денационализација.

78. Со тоа, Судот забележува дека недостатоците забележани од контролните тела би можеле да бидат спречени доколку Главниот Државниот правобранител правилно интервенирал пред Комисијата за денационализација и доколку ги искористил достапните правни лекови во обичната постапка за денационализација. Причините за таа неактивност остануваат нејасни. Сепак, мислењето на Судот е дека "манифестираниот пропуст" на Државниот правобранител во редовната постапка за денационализација во конкретниот случај не може да се толкува како пречка за оспорената интервенција, чија цел била да се коригираат суштествени грешки. Сметајќи поинаку би било спротивно на принципот на правилно спроведување на правдата. Со оглед на посебните околности на случајот, Судот не е убеден дека грешките на Комисијата за денационализација може да бидат неутрализирани или коригирани со какви било други средства од оние што се применуваат (спореди *Vikentijevik*, цитиран погоре, став 74).

79. Судот понатаму смета дека импликациите од укинувањето на решението за денационализација не се без релевантност во конкретниот случај. Во врска со ова, нотира дека врз основа на погоренаведените грешки, случајот бил вратен на Комисијата за денационализација за ново испитување и следејќи го понатамошниот развој на случајот, постапката за денационализација е во тек пред тоа тело од 2014 година, кога наследниците на жалителот започнале оставинска постапка. Исто така, оваа постапка била прекината бидејќи на наследниците на жалителот им било укажано да поведат посебни парнични постапки со цел да ги утврдат нивните соодветни делови од наследството на својот покоен татко (види ставови 30-32 погоре). Затоа, наследниците на жалителот можат или повторно да се здобијат со права на сопственост на делови од имотот и / или, доколку е соодветно, да добијат паричен надомест по престанокот на продолжената постапка за денационализација.

80. Со оглед на горенаведените размислувања, Судот смета дека вонредното укинување на решението за денационализација во конкретниот случај не претставува неправично нарушување на сопственичките права на жалителот.

81. Според тоа, немало повреда на членот 1 од Протоколот 1 од конвенцијата.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОТ 6 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

82. Жалителот, исто така се жалеше дека повторното отворање на постапката за денационализација од Државата, што резултирало со укинување на правосилното решение со кое му е доделено право на

сопственост врз парцела, претставувало повреда на членот 6 став 1 од Конвенцијата.

Членот 6, став 1 од Конвенцијата во својот релевантен дел гласи:

“Исекој има право правично и јавно.....пред ...суд...да бидат разгледани и утврдени неговите граѓански права и обврски..“

83. Владата тврдеше дека повторното отварање на постапката било направено во согласност со домашното право.

84. Судот смета дека начелото на правна сигурност се применува на конечна правна ситуација, без оглед на тоа дали е донесена со судски акт или со управен акт кој пред се’ е конечен во неговите ефекти (види *Moskal*, цитиран погоре, став 82).

85. Следи дека овој дел од жалбата не е очигледно неоснован во смисла на членот 35 став 3 од Конвенцијата или недопуштен по било која друг основ. Затоа мора да се прогласи за допуштен.

86. Сепак, имајќи ги предвид причините поради кои Судот не утврди повреда на членот 1 од Протоколот број 1 кон Конвенцијата, Судот смета дека жалбата на жалителот според членот 6 во врска со принципот на правна сигурност од Конвенцијата не бара посебно разгледување (види, на пример, *Iwaszkiewicz v. Poland*, no. 30614/06, § 70, 26 July 2011).

III. ДРУГИ НАВОДНИ ПОВРЕДИ НА КОНВЕНЦИЈАТА

87. На крај, жалителот покренала голем број жалби според членовите 6 и 13 од Конвенцијата.

88. Судот ги испита овие жалбени наводи. Но, поради сите материјали со кои располага, и дотолку што жалбените наводи се во негова надлежност, утврди дека тие не разоткриваат постоење на повреда на правата и слободите гарантирани со Конвенцијата и нејзините Протоколи.

89. Следи дека овој дел од жалбата е очигледно неоснован и мора да биде отфрлен во согласност со членот 35 став 3 (а) и 4 од Конвенцијата.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО

1. *Ги прогласува* жалбените наводи според членот 6 став 1 и членот 1 од Протоколот 1 кон Конвенцијата за повреда на начелото на

правна сигурност и за лишување од сопственост за допуштени, и остатокот од жалбата за недопуштен;

2. *Утврдува* дека немало повреда на член 1 од Протокол 1 кон Конвенцијата;
3. *Утврдува* дека не е потребно посебно разгледување на жалбените наводи според член 6 од Конвенцијата.

Изготвено на англиски јазик и доставено писмено на 15 јуни 2017 година, согласно правило 77 ставови 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Renata Degener
Заменик Секретар

Aleš Pejchal
Претседател

